

1. KRŠĆANSKI ODNOS PREMA BOGU

Pjesma na početku: *On je ljubav koja ljubi*

1. Bog je moj Stvoritelj koji me stvorio na svoju sliku. Svaki je čovjek posebno i izvrsno Božje djelo. Nijedan čovjek na svijetu nije isti. Čovjek nije plod nekakve serijske proizvodnje. Svakome Bog udahne u dušu svoga Duha i svakoga posebno stvora na svoju sliku i priliku. Čovjek je Božji „ručni rad“.

2. Isus Krist, Sin Božji je najsavršenija Božja slika. **Bog nas je sve stvorio po slici svoga Sina Isusa Krista.** On je u nama obnovio dostojanstvo djece Božje i objavio nam da nam je Bog Otac. Djeca Božja postajemo krštenjem. Po krštenju stvaramo svoj savez s Bogom: da ćemo ga ljubiti i poštovati, da ćemo mu biti vjerna i dobra djeca. Bog je nama uvijek vjeran, uvijek nas ljubi. Rastući u vjeri postajemo sve više svjesniji sebe i svoga dostojanstva djece Božje.

3. Moj odnos prema Bogu treba biti sinovski, ponizan i poslušan, pun poštovanja i ljubavi, jer Bog nije šef, policajac ili vladar, nego **Otac. Bog je ljubav** (1 Iv 4,16). Trebamo Bogu uzvratiti ljubav za ljubav. Gajiti prema Bogu iskreni osobni odnos i odnos kao Crkva, kao Narod Božji.

4. Bog nam treba biti uvijek na prvom mjestu, ništa nam ne smije biti važnije od njega. Ne smijemo ga nikada zatajiti (da ga se postidimo kao Petar), ni izdati (kao Juda, tj. da su nam od njega važniji naši planovi, idoli, hobiji, želje i prohtjevi). Ne možemo Bogu reći da nismo imali vremena za nedjeljnu misu i za dnevnu molitvu.

5. Čuvati i braniti dostojanstvo Božje i davati zadovoljštinu Bogu za teške psovke i prostakluge: kad se čuje teška bogopsovka treba u sebi reći **Blagoslovljen budi Bog!** Bog se brani ljubavlju, a ne napadanjem i proklinjanjem psovača. Psovača treba nasavjetovati, blago opomenuti. Mi kao pravi vjernici-kršćani jesmo i trebamo biti branitelji Božji.

Naš odnos prema Bogu definiran je u *Dvije zapovijedi ljubavi* (u prvoj) i u *Deset Božjih zapovijedi* (od 1. do 3. zapovijedi).

Dvije zapovijedi ljubavi - prva zapovijed:

1. Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim.

Deset Božjih zapovijedi - prve tri zapovijedi:

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj; nemoj imati drugih bogova uz mene.
2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud.
3. Spomeni se da svetkuješ Dan Gospodnji.

Naše odluke za život:

1. Redovito slaviti nedjeljnu svetu misu
2. Svaki se dan ujutro i navečer moliti Bogu
3. Redovito ići na župni i školski vjeronauk
4. Bog će nam biti uvijek najvažniji i na prvom mjestu
5. Nikada Boga psovati ili ga isprazno uzimati u usta
6. Davati zadovoljštinu Bogu za teške psovke.

2. KRŠĆANSKI ODNOS PREMA BLIŽNIMA

Pjesma na početku: *Gospodine, pomози nam da te više ljubimo,*

Gospodine, pomози nam da se više ljubimo!

- 1. Svaki čovjek je moj bližnji**, moj brat, zato što je sve ljude stvorio Bog, na sliku svoga sina Isusa Krista. Na kršćane Isus obvezuje da ljubimo jedni druge i da ljubim sve ljude, čak i svoje neprijatelje.
- 2. Isus se izjednačava sa siromasima i potrebnicima.** Zato od nas traži da ih ljubimo kao njega i da ga prepoznamo u siromasima, potrebnicima, bolesnicima... Ljubav prema bližnjima uvelike pomaže i odlučuje o našem vječnom spasenju potrebi: „Dođite blagoslovljeni Oca mojeg, i primite u posjed kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta! Jer bijah gladan i dadoste mi jesti; bijah žedan, i napojiste me; bijah putnik i primiste me; bijah gol i obukoste me; bijah bolestan i pohodiste me; bijah u tamnici i pohodiste me... Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće (Mt 25, 34-40).
  - „Vjera bez djela je mrtva" (Jak 2, 26).
  - „Vjera ljubavlju djelotvorna" (Gal 5,6).
- 3. Biti prema svima dobar i susretljiv;** pomagati rado i s drugima dijeliti ono što im je potrebno: „Neka svatko dadne kako je srcem odlučio, a ne sa žalošću i na silu, jer Bog voli vesela darivatelja" (2 Kor 9,7).
- 4. Naš odnos prema bližnjima definiran je u Drugoj zapovijedi ljubavi** i u Isusovoj Novoj zapovijedi.

Druga zapovijed ljubavi

Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga.

Isusova Nova zapovijed

Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga (Iv 13, 34).

- 5. Naš cjelokupni odnos prema bližnjima definiran je u 10 Božjih zapovijedi** (od 4. do 10 zapovijedi).

4. *Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.*

5. *Ne ubij.*

6. *Ne sagriješi bludno.*

7. *Ne ukradi.*

8. *Ne reci lažna svjedočanstva.*

9. *Ne poželi tuđeg ženidbenog druga.*

10. *Ne poželi nikakve tuđe stvari.*

- 6. Trebamo u svom okruženju širiti civilizaciju ljubavi:** paziti na kršćansku kulturu govora i ponašanja da našim bližnjima s nama bude lijepo.

- 7. Moliti za svoje bližnje te gajiti osjećaj zahvalnosti** prema onima koji te vole i koji ti dobro čine.

3. KRŠĆANSKI ODNOS PREMA SAMOME SEBI

Pjesma na početku: *Daruj nam mir*

1. Čovjek se razlikuje od drugih stvorenja zato što je stvoren na sliku Božju (Post 1,27). Istočnim grijehom Adama i Eve ta je slika Božja u čovjeku oštećena. Bog nas je, po slici svoga Sina Isusa Krista na čudesan način stvorio, a po rođenju istoga svoga Sina još čudesnije obnovio.

2. Ta čudesna obnova slike Božje u nama događa se po sakramentu krštenja. Po krštenju mi postajemo prava djeca Božja. Po krštenju mi sklapamo savez ljubavi i prijateljstva s Bogom. Svi drugi sakramentu uvećavaju u našoj duši milost i ljubav Božju.

3. Jedan kršćanin može imati ispravan odnos prema samome sebi samo ako ima ispravan odnos prema Bogu i prema bližnjima. To znači da živi i u djelo provodi *Deset zapovijedi Božjih, Dvije zapovijedi ljubavi i Novu zapovijed ljubavi*. Ako iskreno ljubimo Boga i svoje bližnje, onda možemo ispravno i sebe ljubiti.

4. Da bi sebe mogli ljubiti i imati ispravan odnos prema sebi potrebno je:

a) Biti svjestan sebe - da sam dijete Božje, da su mi svi ljudi braća, da sam u Božjim očima netko i nešto, da sam član Crkve, da sam važniji od anđela...

b) Vladati sobom - znači da trebam redovito moliti i primati sakramente da se mogu oduprijeti grijehu i zlu. Tako se najbolje ovladava sobom. Kršćanin ne smije dozvoliti da ga prevari Sotona, kao što je prevarila Adama i Evu, da živi po svojim nagonima kao životinja, tj. da živi po zapovijedima Sotone: po 7 glavnih grijeha.

5. Moramo se u sebi boriti protiv 7 glavnih grijeha:

- **Oholost** je kad smo sebi važniji od Boga i od bližnjih;
- **Škrtost** je kad teško s drugima išta dijelimo;
- **Bludnost** je kad mislimo, čitamo, gledamo i radimo proste stvari;
- **Zavist** je kad nam je krivo zbog uspjeha drugih ljudi;
- **Neumjerenost u jelu i piću** je kad žderemo umjesto da blagujemo;
- **Srditost** je kad bijes u meni pobijedi ljubav;
- **Lijenost** je kad umjesto radina čovjeka postajem dan-guba.

6. Bog nam je dao život kao **dar**. **Rad** na sebi omogućuje nam da možemo razvijati svoje **darove** i postati **dar** za druge, te da možemo biti **radosni**. **Nerad** rađa dosadu, a dosada ubija svaku **radost**.

4. KRŠĆANSKI ODNOS PREMA OPĆEM DOBRU

Pjesma na početku: Pjesma stvorova

Čovjek je stvoren na sliku Božju - tj. na sliku Presvetoga Trojstva koje čine tri osobe: Otac, Sin i Duh Sveti i koje žive u međusobnom odnosu ljubavi. Stoga je i čovjek, kao slika Božja, **biće odnosa**: biće koje treba izgrađivati svoj odnos prema Bogu, prema blišnjima (drugima) i prema sebi. O tome smo pisali u prve tri kateheze. Za čovjeka, koji je ispravno izgradi ova tri odnosa, možemo reći da se **ostvario** ili da je u sebi ostvario ispravnu sliku Božju. Ovdje, u ovoj katehezi, govorimo o **kršćanskom stavu prema vrijednostima** kao što su: priroda, opće i privatno dobro, prema životinjama i prema stvarima. Nauka Katoličke Crkve o čovjekovu stavu prema ovim vrijednostima temelji se na Svetom Pismu i nauci Crkve, te na zdravom razumu i prirodnim zakonima.

1. Naš stav prema prirodi i svemu stvorenomu: Mi katolici molimo u *Vjeronanju*: „Vjerujem u Boga Oca, stvoritelja neba i zemlje". Sav svijet, prirodu i u njoj životinje i biljke, Bog je stvorio radi čovjeka i za čovjeka: „U početku stvori Bog nebo i zemlju" (*Post 1,1*) i „**vidje Bog da je dobro**" (*Post 1, 10*). Nadalje, kad je Bog stvorio čovjeka i sve mu predao i podložio (*usp. Post 1, 28-29*), Biblija kaže „**i vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro**" (*Post 1, 31*). Ovdje vidimo da je **dobro** sve što je Bog stvorio, ali tek postaje **vrlo dobro** kad je sve podložio i predao čovjeku. Božja radost, dakle, nije u stvaranju prirode i živih bića, nego u tom što je sve podredio i prepustio čovjeku.

Čovjek treba gledati na stvorenu prirodu i sve stvoreno kao na Božji dar koji pripada svima. Ako jedan vjernik u tome ispravno postupi, onda je njegov stav prema prirodi i svemu stvorenomu izraz i svjedočanstvo njegove vjere, jer zahvalno priznajemo Boga kao stvoritelja i gospodara svekolikoga svijeta, a prirodu kao dom za sve ljude. Zato se i Crkva puno trudi oko ekologije.

Namjerno i nehajno ugrožavanje i upropaštavanje prirode i okoliša težak je grijeh. Svi se moramo brinuti za red i čistoću kako bi priroda i sav stvoreni okoliš bili za čovjekovo dobro i duha i tijela. Moramo prema prirodi i prema svemu stvorenome odgovorno postupiti, tako da se i radi svega onoga što je Bog meni povjerio na čuvanje i upravljanje može reći: „i vidje Bog da je veoma dobro". Bog danas nastavlja stvarati prirodu, red i čistoću u prirodi, preko tebe i mene, preko svih nas.

2. Naš stav prema općem dobru - Postoje dvije vrste materijalnog dobra: opće dobro i privatno dobro (privatno vlasništvo). Opće dobro je Božji dar koji pripada svima. Nepravedno prisvajanje ili korištenje općeg dobra za svoje privatne ciljeve ili nehajno postupanje s njime, težak je grijeh. Ovdje mogu puno učiniti dobra ili zla ljudi i kršćani koji se nalaze u raznim državnim i socijalnim službama kroz koje moraju služiti ljudima. Čovjek ne smije živjeti na račun općeg dobra, nego za opće dobro.

3. Naš stav prema privatnom dobru (vlasništvu) - Svaki čovjek ima pravo na privatno vlasništvo. Bog je u *Dekalogu* (u 10 Božjih zapovijedi) sa 7. i 10. zapovijedi zaštitio privatno vlasništvo: „Ne ukradi!" i „Ne poželi nikakve tuđe stvari!" Tko to radi, čini težak grijeh. I privatno dobro, ako se pošteno stiče marljivim i ustrajnim radom, Božji je dar. I ovdje možemo govoriti o uzajamnom odnosu **dara i rada**.

4. Naš stav prema životinjama - Bog je čovjeka blagoslovio i zapovjedio mu da vlada „svim živim stvorovima" na zemlji (*Post 1, 28*). Životinje trebaju služiti čovjeku, a ne čovjek životinjama, kao što se to danas događa s mnogim kućnim ljubimcima. Mi ne volimo ispravno životinje ako ih imamo, volimo i pazimo više nego djecu i ljude. Takav neispravan stav je grijeh, jer to onda postaje svjesno ili nesvjesno maltretiranje sebe, bližnjih i životinja. Tako mnogi ljudi koji posjeduju razne životinje postaju žrtve, postaju *ljubimci* svojih kućnih životinja. Onda se ne zna tko je komu gospodar, a tko komu ljubimac.

5. Odnos prema stvarima - Nije čovjek velik po onomu što ima, nego po onomu što jest kao čovjek, kao slika Božja. Nije grijeh biti bogat i puno nečega ili svega imati, nego je grijeh pohlepno posjedovati ono što se ima i s drugima ništa ne dijeliti. Mnogi bogataši u duši su najsiromašniji ljudi baš zato što oni ne posjeduju stvari nego stvari posjeduju njih i što ni s kim ništa ne dijele. Takvi ljudi se u životu samo **postvare** i **nikad ne ostvare**. Sjetimo se priče iz Evanđelja o bogatašu i Lazaru (*Lk 16, 19-31*).

5. KRŠĆANSKI POZDRAV

Pjesma na početku: *Hvaljen budi o Bože, kralju naš*

Čovjek je vrlo često u neposrednom odnosu s Bogom i s bližnjima. Ljepotu i radost međusobnog susretanja iskazujemo pozdravljanjem. Riječ **sreća** dolazi od riječi **susret**. Kršćanski pozdrav onima koje susrećemo mora biti izraz te sreće. Mi vjernici smo čvrsto uvjereni da je Bog s nama prisutan u svakom iskrenom susretanju s bližnjima. Čovjeka i svoje bližnje možemo puno puta sresti, ali ih istinski možemo susresti ako podijelimo radost susreta, ako ih iskreno, kršćanski i kulturno pozdravimo.

1. Kršćanski pozdrav Bogu

Bog je naš Stvoritelj i Otac koji nas ljubi neizmjernom ljubavlju.

- a) Boga pozdravljamo tako da se svakoga jutra, prekrstimo čim se ustanemo i pozdravimo ga svojom jutarnjom molitvom. Nikada se ne smijemo krstiti na brzinu, površno i brzo.
- b) Pri ulasku u crkvu stavljamo ruku u blagoslovljenu vodu, stavljamo na sebe znak Presvetoga Trojstva i križa, te okrenuti prema svetohraništu, poklonimo mu se desnim koljenom do zemlje. Jedino pred živim Bogom iskazujemo ovakvo poklonstveno štovanje, tj. pred svetohraništem, gdje živi i pravi Bog prebiva u posvećenim hostijama.
- c) Pred križem, oltarom, slikama i kipovima koji predstavljaju Isusa, treba se samo nakloniti glavom.
- d) Pri izlasku iz crkve ne treba stavljati ruku u blagoslovljenu vodu, nego se samo prekrstiti i pokloniti do zemlje.

2. Kršćanski pozdrav prema bližnjima u vjeri

- a) Svoje prijatelje katolike treba pozdravljati kršćanskim pozdravom: **Hvaljen Isus**, a na taj se pozdrav odgovara: **Uvijeke**. Pozdravlja se prilikom susretanja, a ne izdaleka. Uvijek prvi pozdravlja onaj koji dolazi. Lijepo je kad mlađi prvi pozdrave starije. Ovakvim kršćanskim pozdravljanjem ispovijedamo svoju vjeru u prisutnost Isusa Krista u našem susretu i životu. Isus kaže: „Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima" (Mt 18,20). Bog je, inače, prisutan u svakoj našoj pravoj radosti. Stoga, svaki naš istinski kršćanski susret s braćom jest dio liturgije, dio mise, jest ispovijest vjere, jer ljude susrećemo kao braću u vjeri, kao drugoga Krista.
- b) Trebamo pod svaku cijenu izbjegavati nekršćanski pozdrav **Ciao-ćao**, kako se danas govori (na talijanskom riječ *ciao* dolazi od riječi *schiaivo* - što znači *rob*). Nije uvijek dobro ono što je i moderno. Onima za koje znaš da su katolici, a nisi siguran da hoće i znaju nazvati „hvaljenicu" (tj. hvaljen Isus), reci barem **Bog**, i pri dolasku i pri polasku.
- c) U međusobnom pozdravljanju (rukovanju) treba gledati osobu u lice. Na upit: **Kako si**, treba odgovoriti: **Hvala Bogu, dobro**. Sve dobro koje imamo, od Boga je. Nije kršćana dostojno da ljude pozdravljamo „reda radi", radi navike ili umjetne (hinjene) pristojnosti. Bog nije u takvom susretu s nama.
- d) Na polasku od kuće ili od prijatelja uvijek se kaže: **Zbogom**, to znači: idi s Bogom, neka te prati Bog, a ne kao što neki misle da je to konačni pozdrav kao da se više nećemo vidjeti.

3. Pozdravljanje poznanika i prolaznika

Civilizacija kršćanske ljubavi zahtijeva da sve ljude treba susretati u istini i ljubavi.

- a) Ljude koje ne poznamo ili slabo poznamo, posebno ako ne znamo kakvih su stavova i uvjerenja, pozdravljamo ih s pozdravom: *Dobar dan, dobra večer, dobro jutro*; doviđenja itd.

4. Praktične upute

1. Vježbanje ulaženja u crkvu i izlaženja iz crkve.
2. Vježbanje kršćanskog pozdravljanja i odzdravljanja.
3. Vježbanje kulturnog rukovanja i ophođenja s ljudima.

6. ŠTO JE MOLITVA I KAKO TREBA MOLITI

Molitva na početku: Očenaš (sabrati se kao Isus na slici, držati se za ruke i zatvoriti oči)!

I. Što je molitva

1. Molitva je razgovor s Bogom u kojem se naša duša uzdiže k Bogu.
2. Molitva može biti osobna i zajednička. Molitva nije monolog (tj. samo moj/naš govor Bogu, nego molitva je razgovor između nas i Boga.
3. Bog poziva svakoga čovjeka na razgovor s njime, onako kako je u SZ zvao i razgovarao s Abrahamom, Mojsijem, Ilijom... („razgovor licem u lice“).
4. Psalmi su najljepše molitve u SZ koje i Crkva svakodnevno moli u misnim čitanjima i koje svećenici i Bogu posvećene osobe mole svaki dan.
5. **Cilj molitve** je: a) čašćenje Boga, b) širenje njegova Kraljevstva i c) naše osobno posvećenje.
6. Kad zajedno molimo trebamo čvrsto vjerovati da je Isus s nama: „Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima“ (Mt 18,20). U molitvi čovjek nije nikada sam. S njim moli i zemaljska i nebeska Crkva.
7. Mi kroz molitvu sudjelujemo u Kristovoj svećeničkoj službi. Mi smo molitelji za cijeli svijet. Mi u Crkvi imamo moliteljsku zadaću za spasenje svih ljudi.

II. Kako treba moliti

1. U SZ Židovi su svakodnevno molili, zajednički kao obitelj, na krovu svojih kuća (krovovi su bili ravni), okrenuti prema jeruzalemskom hramu: „*Slušaj Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! Riječi ove što ti ih danas naređujem, neka ti se urežu u srce. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putom; kad lijegaš i kad ustaješ*“ (Pnz 6, 4-7). I mi Hrvati imamo molitvu kojom ispovijedamo vjeru u Presveto Trojstvo, koju su nam prenijeli naši pradjedovi: *Čvrsto vjerujem u Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u bezgrešno srce Presvete Bogorodice Marije. Najvjernija Odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom. Amen!* Ova se molitva treba moliti svaku večer oko 21 sat i tako se povezati sa svim Hrvatima katolicima koji mole.
2. Učenici su vidjeli kako Isus često moli na osami. Stoga su ga zamolili: „Gospodine, nauči nas moliti“ (Lk 11,1). Isus ih je naučio moliti molitvu **Očenaš**, koju je i sam često molio.
3. Moliti treba redovito i ustrajno. Isus nam kaže: „Molite, i dat će vam se! Tražite, i naći ćete! Kucajte, i otvorit će vam se!“ (Mt 7, 7; Lk 11,9). Isus nam uslišava svaku molitvu koju molimo iz čista i iskrena srca.
4. Moliti treba živom vjerom. „Kad se molite, ne izgovarajte isprazne riječi kao pogani, koji misle da će biti uslišani zbog svoga nabranjanja. Stoga vi molite ovako: **Oče naš**...“ (Mt 6 6-13).
5. Moliti treba redovito i ustrajno. Dakle, nije važno samo moliti, pa čak i puno moliti, nego važno je i **redovito** moliti. Kao što tijelo treba redovito krijepiti hranom, tako i dušu treba redovito hraniti molitvom. Ako nam molitva ne hrani dušu, onda se ona hrani grijehom i bezvrijednim stvarima. Molitva nam jača vjeru, nadu i ljubav. Štiti nas od napasti i grijeha.

III. Kada i što treba moliti

Treba redovito moliti: ujutro, navečer, prije spavanja, prije i poslije jela.

1. Jutarnja molitva: (*Hvaljen budi Isuse Anđeo Gospodnji, Djela naša i Anđele sveti*);
2. Molitve prije i poslije jela.
3. Večernja molitva (*Ispovijest vjere Hrvata katolika i Molitva Presvetom Trojstvu za obitelj*).
4. Molitva prije spavanja: (*Ispit savjesti i molitva Hvala ti, Bože, za ovaj dan*).

Zaključna pjesma: Evo me u domu Tvome.

7. ISUS NAM USLIŠAVA MOLITVE

Metodološka pomagala:

1. Tekst o Jerihonskom slijepcu i plakat na kojem je Isus i Bartimej.
2. Tekst pročitati pred svima i objasniti plakat. Razrada teme po grupama.

„Kad je Isus izlazio iz Jerihona sa svojim učenicima i s mnogim narodom, sjedio je kraj puta slijepac prosjak Bartimej, sin Timejev. Čim ču da je to Isus Nazarećanin, počeo vikati: 'Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!' Mnogi su ga riječima **zaustavljali da šuti**, ali on je još jače vikao: 'Sine Davidov, smiluj mi se!' Isus se zaustavi te reče: 'Zovnite ga' Zovnuše slijepca i reknu mu: '**Uzdaj se! Ustani, zove te!**' On baci svoj ogrtač, skoči i dođe k Isusu. Isus ga upita: 'Što hoćeš da ti učinim?' 'Učitelju, da progledam!' - odgovori mu slijepac. 'Hajde - reče mu Isus - **tvoja te vjera spasila!**' Smjesta progleda i uputi se za njim" (Mk 10, 46-52).

1. Slijepac Bartimej **vjerovao** je da je Isus Sin Davidov i Sin Božji, da je jedini Spasitelj. On je vjerovao da će ga Isus čuti, da mu On može i želi pomoći. Bartimejeva radost, bila je velika zato što je progledao ali mu je **radost tek onda bila potpuna kada je ugledao Isusa** i kad se uputio za njim te postao njegov učenik

2. Trebamo moliti **s vjerom**. Isus nam uslišava molitve: „Što god zamolite u moje ime, učinit ću" (Iv 14, 13). Isus je uvijek uslišavao one koji su ga s vjerom molili. Stoga je onima koje je ozdravio ili kojima je oprostio grijeha uvijek govorio kao i Bartimeju: „Idi u miru, tvoja te vjera spasila".

3. Trebamo moliti **ustrajno** u protivštinama života, kao slijepi Bartimej. I onda kada nas ismijavaju ili ušutkavaju kao i Bartimeja, kad smo razočarani i kad nam loše ide, kad mislimo da nam molitva ne treba jer nam ništa ne manjka. Ali, Isus nam poručuje: „Ištite i primit ćete, da radost vaša bude potpuna" (Iv 16,24).

4. Isus je posebno molio prije odlučujućih momenata svoga života i poslanja: prije krštenja, prije izbora apostola, prije njihova poslanja - da ne izgube vjeru u teškim trenucima i kušnjama života, molio je prije svoje muke. Naučio je moliti i svoje apostole molitvu **Očenaš**. Zadnja njegova molitva puna povjerenje u Oca Nebeskoga je prije izdisaja na križu: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj" (Lk 23,48).

5. Prva pričest je veliki i posebni događaj za naše prvopričesnike. U ovoj godini oni trebaju redovito, ustrajno i s vjerom moliti, kao i slijepi Bartimej, da bi osjetili pravu i **potpunu radost** kad im Isus ozdravi i očisti dušu od svih grijeha u prvoj svetoj ispovijedi te da ga očima tijela i duše prepoznaju kad ga po prvi puta prime u posvećenoj hostiji kao pravoga i živoga Boga, kao jedinog spasitelja Isusa Krista, da uzmognu odlučno poći za Isusom kao i Bartimej, da postanu i ostanu njegovi učenici.

6. Da bi obitelji naših prvopričesnika mogle biti prava Isusova „Kućna Crkva" (LG 11) i da bi mogle ići za Isusom kao i Bartimej, trebaju redovito svakodnevno zajedno moliti u obitelji i nedjeljom slaviti svetu misu. Tako će ispuniti zavjet koji smo dali Isusu kao hrvatski katolički narod u Ninu, 1979. godine (kada smo slavili 1300 godina kršćanstva u Hrvata i 1100 godina naše neprekinute vjernosti Svetoj Stolici): **Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi svetu misu**. Uz ovu molitvu neka mole i: Molitvu Presvetomu Trojstvu za obitelj. Ove molitve neka budu prvopričesnicima i njihovim roditeljima duhovna priprava za Prvu svetu pričest. Neka zajedničku molitvu predvodi prvopričesnik.

Pjesma na kraju: **Hajdemo zajedno moliti Gospoda.**

8. DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI (OD 1. DO 3.)

Na početku pjesma: **O, velik je Bog.**

I. Uvod

Deset zapovijedi izriču zahtjeve ljubavi prema Bogu i prema blišnjemu. Bog ih je predao Mojsiju na brdu Sinaju na dvije ploče, dok je sklapao **savez** sa židovskim narodom, kao iskaz njegove volje i njegove ljubavi. Zato se obje ploče zajedno zovu „Svjedočanstvo“, jer sadrže uvjete saveza što ga je Bog sklopio sa svojim narodom. Obje ploče Saveza sažimlju i proglašuju Božji zakon u deset zapovijedi, pa se zato i zovu „Dekalog“ = „Deset riječi“. Na jednoj ploči su prve tri zapovijedi i odnose se na ljubav prema Bogu, a na drugoj ploči drugih sedam zapovijedi koje se odnose, na ljubav prema blišnjemu. Vjerno vršenje ovih zapovijedi je iskaz vjernog izvršavanja saveza i istovremeno iskaz naše ljubavi prema Bogu i prema blišnjima. Zapovijedi su zapisane u *Knjizi Izlaska* i u knjizi *Ponovljenog zakona*. Tek će Isus Krist objaviti puni smisao ovih zapovijedi. Nasljedovanje Isusa uključuje obdržavanje zapovijedi. Isus je *Deset zapovijedi* sažeo u *Dvije zapovijedi ljubavi*, pa ih mi uvijek trebamo tumačiti i shvaćati u svjetlu te dvostruke i jedine zapovijedi ljubavi, da se ne bi pretvorile u suhoparno i površno vršenje Zakona.

II. Prve tri Božje zapovijedi

Čuli smo za glavnu židovsku molitvu koja počinje ovako: „*Slušaj Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom!*“ (Pnz 6, 4). A prva Božja zapovijed glasi:

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj; nemoj imati drugih bogova uz mene (Izl 20, 2-5).

Spomenuta židovska molitva i prva zapovijed ljubavi upućuju nas kako trebamo izvršavati ovu prvu Božju zapovijed. Bog je jedan i drugoga nema. On kao ljubav sve ispunja. Sve ostalo u što ljudi vjeruju i čemu se ljudi klanjaju jesu idoli, kumiri, lažni bogovi. Naši lažni bogovi mogu biti i ljudi i stvari koje nas sprečavaju da Boga ne ljubimo iznad svega i da nam je on uvijek na prvome mjestu. Isus je sve tri zapovijedi s prve ploče Saveza sveo na zapovijed ljubavi: "Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom i svim umom svojim" (Mt 22, 37). Ova zapovijed osuđuje mnogoboštvo i zabranjuje idolopoklonstvo i praznovjerje, te sve oblike gatanja i magije.

2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud (Izl 20, 7; Pnz 5, 11)

Ime je Gospodnje sveto i stoga nam ova zapovijed govori da štujemo ime Božje. Mi vjernici ne smijemo isprazno i nedolično izgovarati Božje ime. **Bogopsovka** je veliki i težak grijeh u našem hrvatskom narodu. Trebamo jedni druge upozoravati i opominjati, ako čujemo da netko psuje Boga u našoj prisutnosti. Kad čujemo psovku treba uvijek u sebi reći: **Blagoslovljen budi Bog**. Kršćani trebaju braniti Božje dostojanstvo i davati Bogu zadovoljštinu za ovako teške grijeha ljudske oholosti. Isus nam zabranjuje bilo kakvu zakletvu Bogom i svetinjama.

3. Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji (Izl 20, 8-10).

Bog je posvetio dan subotnji. Za Židove subota je bila dan Gospodnji jer je, prema knjizi Postanka, u šest dana dovršeno prvo stvaranje svijeta, a sedmi dan je posvećen Gospodinu. Subota je i spomen-dan židovskoga oslobođenja iz egipatskog ropstva. Kršćani su subotu zamijenili nedjeljom jer je u taj dan Isus uskrsnuo. Nedjelja je spomen novoga stvaranja koje je započeto Kristovim uskrsnućem i spomen našega izlaska iz ropstva grijeha na slobodu djece Božje.

Mi kršćani ne možemo bez nedjelje. Za nas je nedjelja Dan Gospodnji, dan Crkve, dan duhovnog i kulturnog uzdizanja, dan obitelji i dan odmora. Svaka nedjelja za nas je zapovijedana svetkovina i svi vjernici su obvezni u nedjelju sudjelovati na svetoj misi. Nedjeljom ne smijemo raditi ono što bi nam priječilo da iskažemo Bogu štovanje.

9. ŽIVE ZAJEDNICE DUGE

U našoj župnoj zajednici djeluje 7 živih zajednica koje sačinjavaju naš župni dječji pokret DUGA, a kojemu je glavna svrha NOVA EVANGELIZACIJA. U žive zajednice se mogu upisati vjeroučenici naše župe od 3. do 7. razreda uključivo.

1. LITURGIJSKA ZAJEDNICA ČITAČA - **LECTORI** > ljubičasta boja – simbol obraćenja. Čitači se na svojim susretima subotom trude upoznati Riječ Božju, drugima je svjedočiti i navješćivati je s ambona. Na susretima proučavaju i razmatraju nedjeljna liturgijska čitanja, izmjenjuju misli, ideje i iskustva te se uče lijepom i razgovijetnom čitanju.
2. MOLITVENO-LITURGIJSKA ZAJEDNICA - **AMEN** > tamnoplava boja – simbol vjere. Molitelji se uče pobožnoj, predanoj i ustrajnoj osobnoj i zajedničkoj molitvi. Na molitvenim susretima subotom, najprije razmatraju o nedjeljnim liturgijskim čitanjima ili o Bibliji, potom im se tumači smisao i potreba molitve, posebno molitva krunice koju mole i predmole u našoj župnoj crkvi utorkom u 17,30 sati. Osim toga sastavljaju molitvu vjernika za nedjeljne svete mise, posebno za mise u 9 i 10 sati.
3. NOVINARSKA ZAJEDNICA - **LOGOS** > svijetloplava boja – simbol vjernosti. Zadaća ove žive zajednice je upoznavati Sveto Pismo te to svjedočiti putem raznih medija. Na svojim tjednim subotnjim susretima razmatraju o nedjeljnim čitanjima, te glavnu poruku nedjeljnih liturgijskih čitanja ispisuju na oglasne table, na pokretnu tablu u crkvi da je vjernici vide i u svojoj svijesti ponesu kući. Ovi naši *Logosaši* sudjeluju svojim stvaralaštvom u našem župnom listu *Svjedok* i u našem tjednom župnom glasilu *Župni vjesnik* te na našoj web-stranici. Nadalje, oni trebaju voditi brigu o katoličkom tisku, župnoj knjižnici i o župnoj kartoteci.
4. MINISTRANTSKA ZAJEDNICA - **MINISTRANTI** > zelena boja - simbol nade. Poslužitelji su oltara i prvi suradnici svećenika za vrijeme svete mise. Pripremaju oltar za slavljenje svetih Misa, prinose na oltar darove u ime svih vjernika te svojom službom i služenjem te sabranošću na oltaru daju vjernicima primjer i upute kako treba dolično i pobožno slaviti svetu misu. Nadalje, prikupljaju milostinju za vrijeme svetih misa (po mogućnosti stariji ministranti), raspremaju oltar te vode brigu oko sakristije. Na svojim subotnjim susretima razmatraju o Riječi Božjoj (nedjeljnim liturgijskim čitanjima), proučavaju liturgiju i uče praktične stvari i upute koje su potrebne za dobro ministriranje. Uče o važnosti tišine u sakristiji, o važnosti pobožne priprave za misu i sabranog moljenja ministrantske molitve prije i poslije mise. Župnoj zajednici predstavljamo ministrante na svetkovinu Krista Kralja, na misi u 9 sati.
5. PJEVAČKA ZAJEDNICA - **ANĐELI SV. IVANA** > žuta boja - simbol poslušnosti Crkvi. To je naš dječji crkveni zbor koji redovito pjeva na nedjeljnoj dječjoj misi u 9 sati. Oni slave Gospodina svojim pjevanjem. Na svojim redovitim subotnjim susretima najprije malo razmatraju o Riječi Božjoj, pa potom uvježbavaju zajedničko liturgijsko pjevanje. Redovito pjevaju na nedjeljnoj misi u 9 sati koju zovemo đačka misa. U sklopu ovog zbora sudjeluje nekoliko djece koja zbor prate na raznim instrumentima: oboi, violini, gitari, orguljicama...
6. KULTURNO-UMJETNIČKA ZAJEDNICA - **NOVI SVIJET** > narančasta boja - simbol sreće. Ova zajednica ima zadaću evangelizirati kulturu i preko kulture evangelizirati. Na svojim redovitim subotnjim susretima najprije razmatraju Riječ Božju, a potom se trude naučiti kako kulturno-umjetnički svjedočiti Evanđelje i drugima prirediti kulturne sadržaje: poezijom, recitacijama, glumom... te razvijati i s drugima dijeliti svoje darove i karizme. Pripremaju razne kulturne sadržaje za Božić, Uskrs i u druge važnije zgode.
7. KARITATIVNA ZAJEDNICA - **APOSTOLI LJUBAVI** > crvena boja - simbol ljubavi. Oni imaju zadaću djelotvorno pokazati, posebno najpotrebnijima, da je Bog LJUBAV. Na svojim redovitim subotnjim susretima najprije im se objasni Riječ Božja, kako bi njezinom snagom bili potaknuti i motivirani služiti i pomagati drugima, ljubiti druge kao što je Isus nas ljubio. Svjedoče svoju vjeru ljubeći «djelom i istinom». Obilaze stare i nemoćne osobe, bolesnike i samce te im prema potrebi i mogućnostima našeg Župnog caritasa nose hranu i druge potrebštine. Imaju zadaću animirati cijelu župnu zajednicu za karitativno djelovanje, posebno u došašću i korizmi.

10. DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI (OD 4. DO 6.)

Na drugoj ploči Zakona nalaze se zapovijedi kojima je Bog uredio odnose među ljudima, te stavove prema moralnim i materijalnim vrijednostima kao što su dostojanstvo ljudske osobe, život, brak i zemaljska dobra. Ove zapovijedi temelj su našeg društvenog života. U ovoj katehezi obrađujemo **od 4. do 6. Božje zapovijedi.**

4. Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji (Izl 20,12)

Božje očinstvo izvor je ljudskog očinstva. Bog želi da poslije njega najviše poštujemo i ljubimo svoje roditelje. „Sine moj, čuvaj zapovijedi oca svoga i ne odbacuj nauka matere svoje (*Sir 7,27-28*). Dokle god dijete živi u roditeljskoj kući, treba slušati sve što roditelji opravdano od njega traže (*usp. Kol 3,20*). U Evanđelju piše da je Isus bio poslušan svojim roditeljima (*Lk 2,51*). A odraslu djecu ova zapovijed opominje da se za roditelje moraju brinuti u njihovoj starosti. Uvijek treba biti zahvalan onima od kojih smo primili dar života i vjere. Nadalje, ova Božja zapovijed traži iskazivanje poštovanja i prema djedovima, precima, odgojiteljima, crkvenim i državnim poglavarima. Obdržavanje četvrte zapovijedi donosi duhovne i materijalne plodove.

I roditelji moraju ljubiti i poštovati svoju djecu te im trebaju omogućiti da rastu u dobi, mudrosti i milosti: „A vi, očevi, ne srdite djece svoje, nego ih odgajajte stegom i urazumljivanjem Gospodnjim (*Ef 6,4*). Roditelji trebaju početi odgajati svoju djecu za vjeru od njihove najranije dobi.

5. Ne ubij (Izl 20,13).

Ljudski je život svet i vrijedan zato što je Bog čovjeka stvorio na svoju sliku i priliku. Svaki je čovjek Božje dijete i naš brat. Nitko nema pravo ubiti ni rođenog ni nerođenog čovjeka, zato što je Bog gospodar i začetnik života. U ovaj grijeh spada i zavist, srdžba, mržnja i osveta, koje su u nama prisutne kao posljedica istočnoga grijeha. Kain je ubio svoga brata Abela iz zavisti (*Post 4, 8-12*). Te zle sile i nagone moramo pobijediti ljubavlju i praštanjem. Svaki je ljudski život od začeca pa sve do naravne smrti svetinja. Ubojstvo nerođene djece naziva se **abortus**, a ubojstvo starih osoba naziva se **eutanazija**. I jedno i drugo je užasan zločin. One koji bi to uradili, Crkva kažnjava izopćenjem. U ovu zapovijed spada i grijeh mržnje prema ljudima, zao jezik i namjerna sablazan (tj. kad nekoga navodimo na teški grijeh - to je ubojstvo moralnog čovjekova dostojanstva).

6. Ne sagriješi bludno (Izl 20,14; Pnz 5,18).

Svaki je kršćanin sakramentima osposobljen i po njima pozvan da vlada svojim nagonima i da živi u čistoći tijela i duše. Čovjek može sagriješiti bludnim (nečistim ili nedostojnim) mislima, riječima, slušanjem, gledanjem i djelima. Treba izbjegavati pornografiju: ružne slike i filmove na televiziji i internetu. Preljub, rastava, mnogoženstvo i slobodne veze, teške su povrede dostojanstva čovjeka i sakramenta ženidbe. Teško griješi i onaj koji potiče druge na bludni grijeh. Kršćani se moraju u čistoći spremati za svoj brak i u braku biti jedno drugome vjerni i otvoreni životu. I u braku se može bludno sagriješiti ako se živi nemoralno sa svojim bračnim drugom. Čovjek je od Boga pozvan da ljubi čistom dušom i odgovornom Božanskom ljubavlju.

11. DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI (OD 7. DO 10.)

Na drugoj ploči Zakona nalaze se zapovijedi kojima je Bog uredio odnose među ljudima, te stavove prema moralnim i materijalnim vrijednostima kao što su dostojanstvo ljudske osobe, život, brak i zemaljska dobra. U ovoj katehezi obrađujemo **od 7. do 10. Božje zapovijedi.**

7. Ne ukradi (Izl 20,15; Pnz 5,19; Mt 19,18)

Ova zapovijed zabranjuje krađu i nasilno prisvajanje tuđega dobra. Sv. Pavao kaže da ni kradljivci ni razbojnici neće baštiniti kraljevstva Božjega (1 Kor 6,10). Inače, u upravljanju sa zemaljskim dobrima čovjek mora biti solidaran i pravedan prema drugima, davati radnicima pravednu plaću, ne varati i švercati. Počinjena krađa zahtijeva odštetu, kao što je to uradio Zakej u Evanđelju koji je vratio četverostruko (usp. Lk 19,8). Ako siromahe zanemarujemo, mi ih potkradamo, jer dobra ovoga svijeta namijenjena su svima. Težak je grijeh kada djeca krađu novac od svojih roditelja. Teško griješe oni koji radi svojih interesa drugima uskraćuju pravo na odmor, na nedjelju.

8. Ne reci lažna svjedočanstva (Izl 20,16)

Isus nam je rekao da je on naš Put, Istina i Život (usp. Iv 14,6). On je došao na svijet da svjedoči za istinu i tko je god od istine sluša njegov glas (usp. Iv 18,37). On nam je rekao da će i nas jedino istina osloboditi (usp. Iv 8,32). Grijesi protiv istine su: laž, krivo svjedočanstvo, krivokletstvo, dvoličnost, pretvaranje i licemjerje. Laž je kad se govori neistina s namjerom da se bližnji prevari (KKC 2482). Kad lažemo drugima oduzimamo pravo da saznaju istinu. Svatko od nas ima pravo na istinu. „Ne svjedoči lažno protiv bližnjega svoga (Izl 20,16). **Kleveta** je kad lažemo na bližnje svoje i tako škodimo njihovu dobru glasu. **Ogovaranje** je kada bez valjanog razloga iznosimo javno tuđe grijeha i pogreške. **Oboje** je grijeh protiv istine i protiv bratske ljubavi, jer „ništa dobar glas i čast bližnjega" (KKC 2479).

9. Ne poželi tuđeg ženidbenog druga (Izl 20,17)

Isus kaže: „Čuli ste da je rečeno: 'Ne čini preljuba!' A ja vam kažem: Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu" (Mt 5, 27-28). To je tjelesna požuda i ona unosi nered u moralne čovjekove sposobnosti. Ona se u srce ljudsko uvukla istočnim grijehom, pa zato Isus kaže: „Iz srca izvire opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađe, lažna svjedočanstva, psovke,, (Mt 15,19). Požuda unosi nered u moralni čovjekov život i sposobnosti. Protiv tjelesne požude možemo se boriti čišćenjem i obraćenjem srca koje „zahtijeva molitvu, življenje u čistoći, čistu nakanu i čisti pogled (KKC 2532). Ovom zapovijedi Bog brani i dostojanstvo braka.

10. Ne poželi nikakve tuđe stvari (Izl 20,17)

Ova zapovijed zabranjuje pohlepu i gramzljivost za tuđim dobrima, koje su korijen krađe, grabeža i prijevare, što ih zabranjuje sedma Božja zapovijed. To je grijeh jer nepravedno žudimo za onim što nam ne pripada. Iz ovog se grijeha rađa zavist a to je kad nam je krivo što netko nešto ima, a u sebi gajimo želju da prisvojimo tuđe stvari. Nenavezanost na bogatstvo uvjet je za ulazak u kraljevstvo Božje: „Blago siromasima duhom" (Mt 5,3) jer ne žele tuđe stvari a svojima znaju primjereno upravljati.

12. DVIJE ZAPOVIJEDI LJUBAVI

Na početku pjesma: On je Ljubav koja ljubi, koja izgara za nas

1. Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim!

2. Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!

Jedan od farizeja koji je bio učitelj Zakona upita Isusa da ga iskuša:

„Učitelju, koja je najveća zapovijed u Zakonu?" On mu odgovori: *‘Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim!’* To je najveća i prva zapovijed. **Druga je toj jednaka: ‘Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!’** O tim dvjema zapovijedima ovisi sav Zakon i Proroci" (Mt 22, 34-40).

Stavljajući ove dvije zapovijedi zajedno, tj. da ne može jedna bez druge, Isus je htio religijskim židovskim vođama i svima nama objaviti, da čovjeka ne spašava puko, ritualno i naviknuto izvršavanje Zakona, tj. 10 Božjih zapovijedi, nego da ih treba prožeti pravom, cjelovitom i iskrenom ljubavlju prema Bogu i prema čovjeku.

1. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim!

Ova zapovijed ljubavi je sastavni dio židovske dnevne molitve koju je i Isus molio svaki dan kao dijete s Marijom i Josipom, a i kasnije kao odrastao čovjek. Ta molitva glasi: „Čuj, Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! *Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom, i svom snagom svojom!* Riječi ove što ti ih danas naređujem, **neka ti se urežu u srce**. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad lijegaš i kad ustaješ" (Pnz 6, 4-7).

Ova prva zapovijed obuhvaća tri prve Božje zapovijedi, definira naš odnos prema Bogu. Bog se ne može ljubiti samo malo ili ponekad. Bog se ljubi cijelim bićem. On nam treba biti uvijek na prvome mjestu. Ne smijemo ljubav prema Bogu svesti samo na obvezu koja se mora izvršiti tj. na nešto što moramo izvršiti jer se bojimo Božje kazne ili na površno izvršavanje zakona i zapovijedi (kao farizeji). Isus je zato osuđivao farizeje: „**Ovaj me narod usnama časti, a srce mu je daleko od mene**" (Mk 7,6).

Boga iskreno ljubimo ako rado idemo na nedjeljnu svetu misu i na njoj pobožno sudjelujemo, ako se svaki dan ujutro i navečer pobožno molimo Bogu, ako idemo redovito na župni i školski vjeronauk i ako često mislimo na Boga u svome životu.

2. Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!

Sve su zapovijedi od 4. do 10. sadržane u ovoj: *Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!*" Sv. Pavao nam kaže: „Jer tko drugoga ljubi, ispunio je Zakon" (Rim 13,8), tj. ispunio je sve Božje zapovijedi prema čovjeku, od 4. do 10. Sve su Božje zapovijedi, osim četvrte, formulirane tako da nam nešto zabranjuju: ne ubij, ne sagriješi bludno, ne ukradi... Isus sve te zapovijedi sažima u jednu zapovijed koja je formulirana pozitivno: „*Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!* Bog je ljubav i on traži da prema njemu i prema našim bližnjima gajimo odnose ljubavi.

Ovu drugu zapovijed ljubavi iz SZ Isus je dopunio svojom **Novom zapovijedi: „Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge"** (Iv 13, 34).

13. MOLITVA ANĐEO GOSPODNJI

Na početku pjesma: Zdravo budi, Marijo.

„U ono vrijeme: Posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. Anđeo uđe k njoj i reče: 'Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!' Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. No anđeo joj reče: 'Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus'... Nato će Marija anđelu: 'Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?' Anđeo joj odgovori: 'Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjeg osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji'... Nato Marija reče: 'Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!' I anđeo otiđe od nje" (Lk 1, 26-38).

Dan kada je Gospa primila anđelovu poruku i kada je začela Isusa po Duhu Svetom, zovemo **Blagovijest**, a slavimo ga kao blagdan 25. ožujka svake godine. Devet mjeseci poslije toga, tj. 25. prosinca, slavimo svetkovinu Božića, dan Isusova rođenja, tj. dan kada je postao čovjekom. Kad se rodio, Gospa i Josip dali su mu ime Isus, što na hebrejskom znači: „Bog koji spašava" svijet. Zato Isusa zovemo **Spasitelj**. Marija je rodila pravoga Boga i pravoga čovjeka. Zato joj se i molimo: „Moli za nas sveta Bogorodice!" Blagdan kada se Isus rodio zovemo **Božić**, slavimo ga 25. 12.

Kako je začeta i kako se rodila BDM? Marija je začeta bez ljage istočnoga grijeha, od svojih roditelja Joakima i Ane. Taj se blagdan zove **Bezgrešno začeće BDM**, a slavimo ga 8. prosinca. Bog je BDM, zbog predviđenih zasluga njezina sina Isusa, unaprijed očistio od svakoga grijeha. Ona je jedina osoba koja je rođena bez istočnoga grijeha. Zato je anđeo Gabriel i pozdravlja: „Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!" Blagdan kada se rodila Gospa zovemo **Mala Gospa** (ili Rođenje BDM).

Anđeo Gabriel (grč. angelos - poslanik, glasnik) je Božji glasnik koji donosi poruku i radosnu vijest Djevici Mariji (u gradu Nazaretu) da će po Duhu Svetom roditi Sina Božjega, tj. da će biti Bogorodica. Anđeo je iznenadio Mariju, kojoj nije bilo sve jasno što joj je rekao. U čuđenju i u nejasnoći, jer nije sve razumjela što joj je anđeo rekao, Marija ipak vjeruje i spremno se stavlja Bogu na raspolaganje: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!" Marija nam je zato uzor u poniznosti, u vjeri i povjerenju, u nadi i u ljubavi prema Bogu. Zato joj rodica Elizabeta kaže: „Blažena ti što povjerovala što ti je rečeno od Gospodina" (Lk 1,45).

Ako svakodnevno molimo *Anđeo Gospodnji*, mi s **Gospom** ispovijedamo, i kao ona, životom pristajemo uz Boga koji je „radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa. I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice: i postao čovjekom" (što nedjeljom molimo i ispovijedamo u *Vjeronanju*). U ovoj molitvi, dakle, molimo Mariju Bogorodicu da se i u našem životu ostvari volja Božja, da i mi budemo dostojni obećanja Kristovih, da i mi po smrti i uskrsnuću Kristovu zavrijedimo vječni život.

Molitva *Anđeo Gospodnji* moli se kao jutarnja molitva. Lijepo bi bilo moliti je i u podne kada nas crkvena zvona podsjećaju da „pozdravimo Gospu", da s njome veličamo Gospodina koji je za nas postao čovjekom, koji nas je otkupio.

14. GRIJEH

1. Što je grijeh? Grijeh je uvreda Bogu, povreda ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Grijeh je svjesni i slobodni prekršaj Božje zapovijedi. Korijen svih grijeha je u ljudskom srcu. Grijeh je naš osobni čin. Ali mi možemo odgovarati Bogu i za tuđe grijeha ako druge nagovaramo na grijeh, odobravamo tuđe grijeha ili ako druge ne spriječimo da ne griješe (ako nam je to bilo moguće učiniti).

Grijehe možemo ovako podijeliti: istočni grijeh, smrtni ili teški grijesi, glavni grijesi i laki grijesi.

2. Što je istočni grijeh? To je grijeh oholosti prvih ljudi koji su htjeli bez Boga, a uz pomoć Sotone, postati kao Bog. To je neposlušnost Bogu, buna protiv Boga. Nisu poštovali Božje zakone o dobru i zlu. Oni su zlorabili ljudsku slobodu. S naših praroditelja Adama i Eve taj se grijeh prenosi na sve nas. Svi ljudi, osim Blažene Djevice Marije, nasljeđuju istočni grijeh od Adama i Eve. Istočnim grijehom ranjena je naša ljudska narav. Ta ranjenost zove se požuda (sklonost na zlo) protiv koje se moramo boriti. Istočni grijeh se oprašta u krštenju koje nas ne oslobađa naših naravnih slabosti koje ostaju u nama i one se očituju u našoj sklonosti na grijeh. Tako sveti Pavao govori o grijesima naše ljudske naravi (on ih zove *djelima tijela*): »To su: bludnost, nečistoća, razvratnost, idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstvo, svađa, ljubomora, srdžbe, spletkarenja, razdori, strančarenja, zavisti, pijančevanja, pijanke i tome slično. Unaprijed vam kažem, kao što vam već rekoh: koji takvo što čine, kraljevstva Božjega neće baštiniti« (Gal 5, 19-21).

3. Što su smrtni ili teški grijesi? To je teška povreda Božjega zakona. Oni nam u srcu razaraju ljubav Božju bez koje ne možemo postići vječno spasenje. Zato se i zovu smrtni grijesi. Oni čovjeka odvrćaju od Boga. Posljedica smrtnih grijeha jest isključenje iz Božjega Kraljevstva, gubitak Božje ljubavi i gubitak posvetne milosti. Smrtni grijeh se oprašta jedino u skrušenoj i valjanoj osobnoj ispovijedi kroz koju nam Bog vraća milost posvetnu. Ako čovjek umre u smrtnom grijehu osuđen je na „vječnu smrt u paklu" (KKC, 1861).

Posebno teški smrtni grijesi protiv Boga su: **bogopsovka** i **krivokletstvo**, a protiv bližnjega **ubojstvo** i **preljub**. Da neki grijeh bude smrtan, istodobno se traže tri uvjeta: da vrijeđamo Boga u teškoj stvari i da taj grijeh činimo svjesno i slobodnim pristankom. Tešku stvar ili „tešku materiju" pobliže određuje Deset zapovijedi. Grijeh povlači za sobom grijeh, a ponavljanjem istih čina rađa se **grešna navika**. Iz nje proizlaze izopačena nagnuća koja zasljepljuju savjest i iskrivljuju naš sud o dobru i zlu.

4. Što su to glavni grijesi? To su oni grijesi koji rađaju druge grijeha ili mane. To su: oholost, škrtost (lakomost), bludnost, zavist, neumjerenost u jelu i piću, srditost i lijenost (nehaj).

5. Što su laki grijesi? To je prekršaj Božje zapovijedi u lakoj stvari. Laki je grijeh i onda kada prekršimo Božju zapovijed u teškoj stvari, ali bez pune svijesti i bez potpunog pristanka. Laki grijesi ne uništavaju ljubav Božju u nama, ali je umanjuju. Ne raskidaju naš savez s Bogom.

Svi se spomenuti grijesi negativno utječu na naš odnos s Bogom, s bližnjima, sa samima sobom i s prirodom. Mi uvijek vrijeđamo Boga, bez obzira na to protiv koga griješimo i kako griješimo. Bog nas uvijek, preko naše savjesti, poziva na obraćenje, pomirenje i oprostjenje.

Božje milosrđe ne pozna granica, »ali tko namjerno odbaci prihvatiti ga pokajanjem, odbacuje oprostjenje vlastitih grijeha i spasenje što ga Duh Sveti nudi. Takvo otvrdnuće može dovesti do konačnog nepokajanja i vječne propasti« (KKC 1864).

15. SEDAM GLAVNIH GRIJEHA

Na početku zajedno izmoliti: *Ispovijedam se.*

I. Uvod

1. **Što su glavni grijesi?** To su oni teški ili smrtni grijesi iz kojih se rađaju svi drugi grijesi. Činimo ih kada Boga povrijedimo u teškoj i važnoj stvari.
2. **Koji su glavni grijesi?** To su: oholost, škrtost, bludnost, zavist, neumjerenost u jelu i piću, srditost i lijenost (nehaj).
3. **Kako možemo počiniti glavne grijehe?** Možemo ih počiniti na četiri načina: mišlju, riječju djelom i propustom. To priznajemo u molitvi: *Ispovijedam se*, koju molimo na početku svake mise, kako bi je mogli što dostojnije slaviti.
4. **Protiv koga griješimo kada činimo glavne grijehe?** Griješimo protiv: Boga, bližnjega, sebe i općeg dobra.

II. Sedam glavnih grijeha

1. **Oholost** - tim grijehom sagriješili su Adam i Eva. Htjeli su bez Boga biti kao Bog. Tako i mi, što god radimo protiv Boga, a posebno kad ga psujemo i ne poštujemo, griješimo ohološću. Oholost pred Bogom i prema bližnjima je kada se pravimo većima i boljima od njih (*Lk 18, 10-14*, farizej i carinik). U oholost ubrajamo: **ravnodušnost** - kad ne marimo za Božju ljubav; **nezahvalnost** - kada Bogu ne uzvraćamo ljubav za ljubav te **mržnja** - koja niječe dobrotu Božju. Kršćanske kreposti koje se protive oholosti su **poniznost** i **zahvalnost**.
2. **Škrtost** - to je grijeh pomanjkanja ljubavi da dijelimo s drugim Božje darove. Škrtost je duševna glad. Škrt čovjek je jadan čovjek, čovjek „sitne duše“. Sa škrtošću je uvijek povezana pohlepa. Petar Preradović: «Ljudskom srcu uvijek nešto treba, zadovoljno nikad posve nije, čim željenog cilja se dovreda, sto mu želja opet iz njega klije». Čovjekova sreća nije u posjedovanju stvari nego u njihovu dijeljenju s drugima. Krepost protiv škrtosti je **velikodušnost** i **darežljivost**.
3. **Bludnost** - to je grijeh zlorabe ljubavi i osjećaja. To je nečistoća i razvratnost kada prosto i sebično zadovoljavamo nagone. U grijeh bludnosti ubraja se: **nemoralne misli**, **nepriстойno govorenje**, **nemoralna djela** te **gledanje nemoralnih stvari**, **slika**, **filmova**. Bludnost se teško protivi dostojanstvu osobe. Krepost protiv bludnosti je **čednost**.
4. **Zavist** - to je kad mi je krivo radi tuđeg dobra i ja bih ga htio prisvojiti ili uništiti. Nisam zavidan ako se radujem tuđoj sreći i uspjehu te ako se žalostim radi tuđe nesreće. Krepost protivna zavisti je **dobrohotnost**.
5. **Neumjerenost u jelu i piću** - to je grijeh jer ne znamo blagovati Božje darove, nego ih pohlepno «žderati», preko mjere i potrebe. To je pohlepno i nezahvalno zadovoljavanje nagona za jelom i pićem. Ljudi jedu, a životinje žderu. Riječ blagovati dolazi od riječi blagoslov. Krepost protiv neumjerenosti je **umjerenost**.
6. **Srditost** - to je grijeh kad ne vladamo sobom, nego hirovito reagiramo protiv svojih bližnjih. Ako srdžba prelazi u želju za osvetom ili želi nanijeti zlo bližnjemu, onda je ona smrtni grijeh. To je prijeki put sotoni da uđe u naše međuljudske odnose. Krepost protiv srditosti je **krotkost** i **blagost**.
7. **Lijenost** - ovaj grijeh se dijeli na: **duhovnu lijenost** - kad ne surađujemo s Bogom na duhovnoj izgradnji sebe i Kraljevstva nebeskoga (neredovna sveta misa i molitva); i **tjelesnu lijenost** - gubljenje vremena i nehaj za osobno i opće dobro. Lijeni ljudi su paraziti, štetočine i lopovi jer žive na račun drugih. Suprotno lijenosti je **valjanost** (radinost, služenje). Lijek protiv lijenosti i duhovne i tjelesne je: **MOLI** i **RADI!**

Uskrsli Gospodin je apostolima predao vlast da opraštaju grijeha: „Primate Duha Svetoga! Kojima otpustite grijeha, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im" (*Iv 20,22-23*).

Pjesma na kraju: *Gospodine, smiluj se nama.*

16. SAKRAMENT KRŠTENJA

I. Što znači riječ krst, krštenje, krstiti?

U hrvatskom krstiti znači „uroniti“ u vodu, „u-krstiti“, tj. unijeti u Krista, učiniti nekoga Kristovim, biti obilježen trajnim i neizbrisivim Kristovim biljegovom.

1. Zašto je potrebno krštenje?

Krštenje je potrebno zato što su Adam i Eva zloupotrijebili Božju ljubav, zlorabili su svoju slobodu. Zgriješili su grijehom oholosti, htjeli su uz pomoć Sotone biti kao Bog, htjeli su biti sami sebi bog. Krštenjem nam Krist oprašta istočni grijeh, vraća potpunu sličnost s Bogom i postajemo „novo stvorenje“ (2 Kor 5, 17), prava djeca Božja.

II. Što dobivamo po sakramentu krštenja?

1. Krštenje je sakrament (vidljivi znak) po kojem nam se a) oprašta istočni grijeh, b) postajemo djeca Božja i c) postajemo članovi Crkve.
2. Krštenjem postajemo dionici Kristova života i njegove trostruke službe:

- a) **svećeničke** - Krist je veliki svećenik. Po krštenju postajemo, zajedno s ostalim krštenicima, dionici općeg svećeništva te smo dužni:

moliti za druge, moliti s drugima i moliti da se svi ljudi spase;

prikazivati svoj život Bogu kroz slavljenje nedjeljnih i blagdanskih svetih misa, posvećivati se sudjelujući u slavlju svetih sakramenata;

klanjati se Bogu u ljubavi i istini, iskazivati mu iskreno štovanje.

- b) **kraljevske** - Krist je jedini Kralj i jedini Spasitelj. Mi po krštenju primamo Kristovo kraljevsko dostojanstvo djece Božje. Postajemo „drugi Krist“. To kraljevsko dostojanstvo najviše se očituje u služenju bližnjima. Služiti bližnjima znači kraljevati. Isus za sebe kaže: „Jer ni Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge“ (Mk 10, 45).
- c) **proročke** - Krist je jedini pravi prorok. Naša proročka služba jest u tome da svojim životom, riječju i životom, ljudima svjedočimo Evanđelje. Prorok je onaj koji svakodnevno živi i naviješta Evanđelje te širi Kraljevstvo Božje, živeći u ljubavi i istini.

III. Kada je Isus ustanovio krštenje?

Isus je ustanovio sakrament krštenja svojim krštenjem na rijeci Jordanu. Isus se krsti iz solidarnosti prema nama i preuzima naše grijehe.

IV. Naređuje li Isus da se svatko mora krstiti?

Nakon uskrsnuća Isus povjerava apostolima poslanje: „ Pođite i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio“ (Mt 28, 19-20). „Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasiće se, a tko ne uzvjeruje, osudiće se“ (Mk 16,6).

17. KRŠTENJE JE NUŽNO ZA SPASENJE

Krštenjem potpuno uranjamo u Krista, ulazimo u novi život, postajemo novo stvorenje. Krštenjem primamo dar vječne pripadnosti Bogu. Zato i kažemo da krštenje u duši ostavlja neizbrisivi biljeg Božje milosti te se ne može ponavljati. Krštenje je prvi i najveći sakrament u našem životu. Krštenje našem životu daje smisao i cilj.

1. Krštenje je prvi i temeljni sakrament spasenja

- Krštenje ostavlja u duši neizbrisivi duhovni biljeg;
- Krštenje zahtijeva rast u vjeri (vjeronauk i kršćanski odgoj).

2. Što dobivamo krštenjem

- Oprašta nam se istočni grijeh s kojim se rađamo;
- Postajemo članovi Crkve - Naroda Božjega;
- Postajemo djeca Božja;
- Primamo posvetnu milost.

3. U ime čije vjere se djeca krste

- U ime vjere Crkve;
- U ime vjere svojih roditelja; oni trebaju svoje dijete odgajati u vjeri, učiti ga živjeti po Božjim zapovijedima, učiti ga ljubiti Boga i bližnje;
- U ime vjere svojih kumova; oni obećavaju da će roditeljima pomagati odgajati dijete u vjeri i biti svjedok vjere svome kumčetu.

4. Tko može krstiti

- Redovito i svečano krštava biskup, svećenik i đakon;
- U nuždi može krstiti svaki čovjek, uz uvjet da ima nakanu Crkve.

5. Obred krštenja

- Trostruko polijevanje vode po glavi;
- Izgovaranje formule krštenja: I... ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!

6. Tko se može spasiti bez krštenja

- Oni koji umru za kršćansku vjeru (*krštenje krvlju*);
- Oni koji ne poznaju Krista i Crkvu, ali iskreno traže Boga (*krštenje željom*).

7. Obnova svoga krsnog saveza s Bogom svaki dan

Čvrsto vjerujem u Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u Bezgrešno srce Presvete Bogorodice Marije. Najvjernija Odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i Hrvatski dom. Amen!

18. SAKRAMENT EUHARISTIJE ILI SVETE MISE

Riječ euharistija dolazi od grčke riječi "euharistia" - što znači zahvaljivanje. Slavljenjem svete mise na najsavršeniji način slavimo Boga i zahvaljujemo mu što nas je svojom mukom i smrću na križu otkupio i svojim uskrsnućem spasio od vječne smrti i osigurao nam vječni život u nebu.

1. Kad je i kako ustanovljena sv. misa

Isus je ustanovio svetu misu na Posljednjoj večeri, kada je uzeo kruh i rekao: *Uzmite i jedite od ovoga svi: ovo je moje tijelo koje će se za vas predati*. Nakon toga uzeo je kalež s vinom i rekao: *Uzmite i pijte iz njega svi: ovo je kalež moje krvi novoga i vječnoga saveza koja će se prolići za vas i za sve ljude. Ovo činite meni na spomen*. Svaki sakrament je vidljivi znak Božje milosti. Sakrament euharistije je vidljiv po materiji kruha i vina te po riječima (formi) koje nad kruhom i vinom izgovara Isus i svećenik.

2. Sveta misa ima četiri glavna dijela:

Uvodni obredi: ulazna pjesma i pozdrav; pokajnički čin; Slava i zborna molitva.

Služba riječi: prvo čitanje iz Starog Zavjeta; pripjevni psalam; drugo čitanje iz Novog Zavjeta; Evanđelje; homilija (propovijed), Vjerovanje, i vjernička molitva.

Euharistijska služba: prinos darova (kruha i vina), darovna molitva, predslavlje, euharistijska molitva ili kanon.

Pričesni obred: Oče naš, znak mira, pričest, popričesna molitva, blagoslov i otpust.

3. Kako je Isus prisutan u sv. misi

- a) Po svojoj riječi
- b) pod prilikama kruha i vina
- c) po osobi službenika
- d) po zajednici vjernika
- e) po svakom vjerniku pojedinačno (ako je dostojan).

4. Sv. misa izvor i vrhunac svega

Sv. misa je najsavršenija molitva.

Sv. misa je veza jedinstva s Bogom i sa zajednicom vjernika.

Za ostvarivanje svoje trajne prisutnosti u sakramentima, Isus je odabrao one znakove i simbole koji nama ljudima mnogo znače. Tako je za sakrament euharistije odabrao najvažnije simbole za život: kruh i vino te ih povezao s pojmovima gozbe, žrtve, ljubavi i zajedništva.

19. SAKRAMENT POMIRENJA ILI ISPOVIJEDI

Na početku pjesma: Ne boj se jer ja sam s tobom

Čim je uskrsnuo od mrtvih, na Uskrs, Krist se ukazao apostolima u dvorani posljednje večere i rekao im: *Mir vama! Kao što je mene poslao Otac i ja šaljem vas. ...Primate Duha Svetoga! **Kojima otpustite grijeh, otpuštaju im se, kojima zadržite, zadržani su im** (Iv 20, 19-23).* Ovim riječima Krist je ustanovio sakrament pomirenja i dao apostolima vlast opraštanja grijeha. Apostoli su tu vlast opraštanja grijeha predali biskupima, a biskupi svećenicima. Zato mi u *Vjerovanju* molimo: *Vjerujem u oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni.*

I. Pet uvjeta za valjanu svetu ispovijed:

1. Promisliti grijeh (ispitati svoju savjest)
2. Pobuditi u duši kajanje za grijeh
3. Odlučiti da nećeš više grijehiti
4. Iskreno ispovijedi sve svoje grijeh
5. Izvršiti pokoru (zadovoljštinu) za svoje grijeh.

Da bi naša ispovijed bila sveta trebamo ispuniti ovih 5 uvjeta. Ako nam nedostaje jedan od ovih uvjeta, ispovijed je nevaljana i svetogrdna.

II. Plodovi ispovijedi

Kada počinimo težak grijeh naš se odnos prema Bogu i prema drugima narušava. Teški grijeh u nama zamagljuje i povrjeđuje sliku Božju. Stoga, u temeljitoj i valjanjoj ispovijedi ponovno zadobivamo:

1. Pomirenje s Bogom
2. Pomirenje s Crkvom i sa svojim bližnjima
3. Pomirenje sa samim sobom
4. Pomirenje sa svojim okruženjem

Bog nas u svetoj i valjanjoj ispovijedi oslobađa djela tame, da živimo kao djeca svjetlosti. Stoga nam on u ispovijedi, osim oproštenja grijeha, daruje svoga Duha koji nam daje snagu da živimo kao djeca Božja, tj. da živimo u ispravnom i iskrenom odnosu s Bogom, s bližnjima, sa samima sobom i sa svojim okruženjem. A to znači da s Kristom zajedno izgrađujemo kraljevstvo Božje.

III. Kad se trebamo ispovijedati

1. Kad na duši imamo težak grijeh (ne smijemo ga nositi dugo na duši)
2. Za velike katoličke blagdane (Uskrs, Božić, Velika Gospa, patron župe...)
3. Češće, kad nam savjest ili duhovna potreba nalaže (npr. za početak i kraj školske godine; ili mjesečna ispovijed - kao što je pobožnost prvih petaka...).

IV. Oproštenje

„Pojedinačna i cjelovita ispovijed teških grijeha s odrješenjem ostaje redovitim sredstvom za pomirenje s Bogom i Crkvom" (KKC 1497).

20. PRIPREMA ZA SAKRAMENT POMIRENJA (SVETE ISPOVIJEDI)

I. Kako možemo sagriješiti

1. **Mišlju** - griješimo kada se zadržavamo i zabavljamo u nemoralnim (bludnim) mislima i kad želimo zlo drugima.
2. **Riječju** - kad izgovaramo ružne riječi i psujemo drugima njihove svetinje i njihove bližnje. Najteži grijeh riječju jest psovka Boga (bogohula) koja je jako raširena u našem narodu.
3. **Djelom** - kada činimo ono što je loše u Božjim očima, tj. što se protivi njegovim zapovijedima.
4. **Propustom** - kada propuštamo učiniti ono što smo bili dužni učiniti, i kao ljudi i kao kršćani.

II. Protiv koga griješimo?

1. Protiv Boga
2. Protiv bližnjega
3. Protiv sebe samih
4. Protiv općega dobra.

Bog je stvorio čovjeka kao osobu, tj. dao mu je sposobnost da s njime i s drugim ljudima uspostavlja odnose, da razgovara, da se druži, da ih ljubi. Čovjek je društveno biće i stoga ne može živjeti bez drugih. Da bi čovjek mogao postići svoju sreću živeći sa svima u ljubavi i miru, Bog mu je dao *Deset zapovijedi*, *Dvije zapovijedi ljubavi*, te osim ovoga Isus je dao i svoju *Novu zapovijed*.

III. Kojim grijesima vrijeđamo Boga i bližnje

1. Ohološću
2. Škrtošću
3. Bludnošću
4. Zavišću
5. Neumjerenošću u jelu i piću
6. Srditošću
7. Lijenošću.

Ako svjesno i namjerno počinimo bilo koji od sedam glavnih grijeha mi smo počinili težak smrtni grijeh. Teški ili smrtni grijesi narušavaju sve naše odnose: i prema Bogu, i prema bližnjima, i prema sebi, i prema našem okruženju. Ovi naši četverostruki odnosi ovise jedan od drugome i uvjetuju jedan drugoga. Tako npr. ako je netko teškim grijehom uvrijedio svoga bližnjega, istovremeno se narušava naš odnos prema Bogu, prema samima sebi i prema našem okruženju. Zato sv. Ivan Apostol i Evanđelist kaže: „Rekne li tko: 'Ljubim Boga', a mrzi brata svoga, lažac je. Jer tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti" (1 Iv 4,20).

IV. Kojim redom treba ispovijedati grijehe?

1. Svoj odnos prema Bogu - ispovijedamo uz pomoć prve tri Božje zapovijedi.
2. Svoj odnos prema bližnjima ispovijedamo uz pomoć ostalih Božjih zapovijedi (od 4. do 10.), vodeći računa o svih sedam glavnih grijeha.
3. Svoj odnos prema sebi - je posljedica onoga kako se ponašamo prema Bogu, svojim bližnjima i općem dobru. Tu spadaju grijesi protiv tijela i protiv duše. Tu spadaju prije svega oni grijesi koje počinim besramnim gledanjem, čitanjem, slušanjem, govorom, djelima, te grijesi lijenosti, pretjeranost u zabavi, neumjernosti u jelu i piću, u zabavi.
4. Svoj odnos prema općem dobru - najviše pokazujem svojim kulturnim ili nekulturnim, korisnim ili štetnim ponašanjem prema općem dobru, prema stvarima i stvorenjima.

Na svršetku kateheze pjeva se pjesma: Tu pred tobom stojimo mi.

21. ISPIT SAVJESTI ZA PRVOPRIČESNIKE

I. Moj odnos prema Bogu

1. Vjerujem li čvrsto u Boga i ljubim li ga cijelim bićem svojim, više od svega ostalog?
2. Jesam li psovao Boga, svece i svetinje ili spominjao Božje ime uzalud?
3. Sudjelujem li redovito i pobožno na nedjeljnoj svetoj misi?
4. Molim li se redovito Bogu, ujutro i navečer, prije i poslije jela?
5. Idem li redovito na župni i školski vjeronauk?

II. Moj odnos prema bližnjima

1. Poštujem li svoje roditelje, odgojitelje i starije osobe?
2. Poštujem li svakoga čovjeka kao sliku Božju, bez obzira tko je i kakav je?
3. Nastojim li biti susretljiv i sa svima biti u dobrim odnosima i u pravome miru?
4. Jesam li bio sebičan i zavidan drugima; na druge se srdio, s drugima se svađao i tukao; drugima se rugao; mrzio ih i osvećivao se; ogovarao i klevetao druge?
5. Jesam li izbjegavao loše društvo?

III. Moj odnos prema samome sebi

1. Brinem li se dovoljno za svoje duševno i tjelesno zdravlje?
2. Jesam li gledao, govorio i činio nepristojne stvari?
3. Jesam li bio neumjeren u jelu i piću, u igri i zabavi?
4. Jesam li bio lijen i neodgovoran?
5. Vježbam li se u poniznosti, strpljivosti, blagosti?

IV. Moj odnos prema tuđem i općem dobru

1. Sudjelujem li rado u akcijama za opće dobro u kući, župi, školi i inače u društvu?
2. Čuvam li prirodu i okoliš kao Božji dar za sebe i druge?
3. Jesam li narušavao javni red i mir?
4. Koristim li se savjesno sa stvarima i sredstvima koje pripadaju svima?
5. Jesam li krao ili neovlašteno uzimao tuđe i zajedničke stvari?

22. KAKO SE ISPOVIJEDA

- Dolazeći pred svećenika reci: *Hvaljen Isus i Marija!*
- Potom klekni i prekrsti se: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!*
- Zatim reci: *Skrušeno ispovijedam svoje grijehе koje sam učinio/la od djetinjstva.*
- Potom iskreno kaži sve svoje grijehе: protiv Boga, bližnjega, samoga sebe i općeg dobra.
- Nakon što si ispovjedio sve svoje grijehе reci: *To su moji grijesi, molim pokoru i odrješenje.*
- > Nakon toga svećenik te može nešto upitati, savjetovati ili ti odmah dati pokoru koju trebaš izvršiti za svoje grijehе.
- Potom moli čin pokajanja: *Kajem se od svega srca što uvrijedih Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim sve svoje grijehе i čvrsto odlučujem da ću se popraviti i da neću više grijешiti.*
- > Svećenik moli jednu kratku molitvu, pa ti potom podjeljuje oproštenje grijehа ovim riječima: Ja te odrješujem od grijehа tvojih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
- Ti odgovori: *Amen!*
- > Nakon toga svećenik ti kaže: *Gospodin ti je otpustio grijehе. Pođi u miru!*
- Ti odgovori: *Bogu hvala!*
- Potom ustani, nađi zgodno mjesto u crkvi i izmoli naređenu pokoru za grijehе.

DOŠAŠĆE U NAŠOJ ŽUPI

Došašće ili advent je vrijeme u crkvenoj godini, kad se kršćani intenzivnije pripremaju na svetkovine Božića i Bogojavljenja. To je istodobno vrijeme očekivanja Kristova dolaska na kraju vremenâ (Sudnji dan).

Prvu nedjelju došašća karakterizira ponovni Kristov dolazak, drugu i treću osoba Ivana Krstitelja, četvrta predstavlja Mariju koja je rodila Isusa.

MISE ZORNICE

Zornicama želimo ići ususret ovogodišnjoj proslavi Isusova rođenja i istovremeno njegovu konačnom dolasku u slavi. Zornice su znak naše budnosti i spremnosti da čiste duše i radosna srca iščekujemo našega malog Kralja i Kralja svega stvorenoga. Zornice su mu naša dobrodošlica: *Dođi, Gospodine Isuse!* Kako je već i praksa, u našoj župnoj crkvi mise zornice će se slaviti i ove godine svakoga jutra osim nedjeljom, u 6 sati.

KARITATIVNE AKCIJE U DOŠAŠĆU

Velika ljubav za malu djecu - U došašću i božićno vrijeme pred oltarom stoji jedna velika boca u koju mala djeca, umjesto lemuzine koju daju ministrantima, stavljaju svoj novčani prilog za djecu s teškim poteškoćama u razvoju koja se nalaze u centru Biskupijskog caritasa u Mostaru koji se zove *Sveta Obitelj*. U ovu bocu svoje darove mogu ubacivati svi vjernici izvan mise.

Kasice na jasllice - U prvom tjednu došašća svim našim vjeroučenicima dijelimo karitasove kasice da oni i njihova obitelj u nju ubacuju plod svoga odricanja u došašću. Pozivamo djecu da u tom pogledu potaknu sve članove obitelji da pomognu potrebnoj djeci u našoj župi. Kasice treba donijeti na jasllice za Božić.

Kasice po trgovinama - Djelatnici našeg Župnog caritasa podijelit će kasice po trgovinama na području naše župe, i to samo onima koji to velikodušno prime. Molimo sve vlasnike trgovina da prime kasice s doličnim poštovanjem i da svoje kupce motiviraju za darivanje siromašnoj djeci. Kasice će po trgovinama dijeliti djelatnici našeg Župnog caritasa koji se zovu *Apostoli ljubavi*. Prilikom podjele i prilikom povrata kasica imat će, kao dokaz svoje autentičnosti, pismeno ovlaštenje župnika. Kasice iz trgovina pokupiti će se pred sami Božić.

Paket ljubavi - Biskupijski caritas Mostar svake godine koordinira s akcijom *Paket ljubavi*. Svi oni koji žele mogu dati 20 KM ili kupiti namirnica u visini 20 KM i predati kao *Paket ljubavi* u naš župni ured. Naš Župni caritas će to podijeliti najpotrebnijima te dio paketa predati Biskupijskom caritasu za potrebne na području naših hercegovačkih biskupija. Ova akcija traje do treće nedjelje došašća.

Kolači za Nedjelju caritasa - I ove godine pozivamo žene iz naše župe da za *Nedjelju caritasa*, za treću nedjelju došašća, ispeku i daruju kolače našem Župnom caritasu, a *Apostoli ljubavi* će kolače ponuditi vjernicima poslije svih misa. Zauzvrat naši vjernici mogu dati svoj novčani prilog za naše župne siromahe.

Pokažimo u došašću da je vjera naša ljubavlju djelotvorna (usp. Gal 5.6).